

LIST DO ZGROMADZENIA OGÓLNEGO
SYNODU BISKUPÓW DS. RODZINY

LETTERA ALL'ASSEMBLEA GENERALE
DEL SINODO DEI VESCOVI SULLA FAMIGLIA

LETTER TO THE GENERAL ASSEMBLY
OF THE SYNOD OF BISHOPS ON THE FAMILY

LETTRE À L'ASSEMBLÉE GÉNÉRALE
DU SYNODE DES ÉVÊQUES SUR LA FAMILLE

SCHREIBEN AN DIE GENERALVERSAMMLUNG
DER BISCHOFSSYNODE ÜBER DIE FAMILIE

CARTA A LA ASAMBLEA GENERAL
DEL SÍNODO DE LOS OBISPOS SOBRE LA FAMILIA

FORUM ŚRODOWISK KATOLICKICH „MIĘDZY SYNODAMI”

WARSZAWA 2015

SPIS TREŚCI

TABLE OF CONTENTS

List do Zgromadzenia Ogólnego Synodu Biskupów ds. rodziny	5
Lettera all'Assemblea Generale del Sinodo dei Vescovi sulla famiglia	15
Letter to the General Assembly of the Synod of Bishops on the family	25
Lettre à l'Assemblée générale du Synode des Évêques sur la famille	35
Schreiben an die Generalversammlung der Bischofssynode über die Familie	45
Carta a la Asamblea General del Sínodo de los Obispos sobre la familia	57

Boże, w Trójcy Świętej Jedyny,
źródło życia i miłości wszystkich ludzi!
Dziękujemy za to, że stworzyłeś nas –
mężczyznami i kobietami,
abyśmy się nawzajem uzupełniali
i byli dla siebie wzajemną pomocą.

Dziękujemy, że przez Jezusa Chrystusa uświęciłeś małżeństwo,
ustanawiając je sakramentem.

Spraw, aby każda rodzina stała się sanktuarium
życia i miłości.

Pomóż wszystkim małżonkom
trwać w wierności i jedności.
Wspieraj małżeństwa i rodziny zagrożone
oraz dotknięte różnymi kryzysami.

Oddajemy Ci, Boże, wszystkie dzieci
od momentu poczęcia.
Niech cieszą się miłością matki i ojca.
Spraw, by dzieci i młodzież znalazły w rodzinach silne wsparcie dla wzro-
stu w prawdzie i miłości.

Umacniaj dziadków i babcie,
aby umieli dzielić się mądrością i wiarą z młodymi.

Prosimy, by stanowiący prawa i sprawujący władzę służyli poczętemu
życiu, małżeństwu i rodzinie.

Święta Rodzino z Nazaretu, wspomagaj,
aby przyszedł Synod Biskupów umocnił świadomość świętego i nieroz-
rwalnego charakteru małżeństwa i rodziny.

Święta Maryjo, Matko Boża, Królowo rodzin,
módl się za nami!
Święty Józefie, głowo Świętej Rodziny, módl się za nami!
Święty Janie Pawle, papieżu rodziny, módl się za nami!

FORUM ŚRODOWISK KATOLICKICH „MIĘDZY SYNODAMI”

Kościół w Polsce, stanowiąc jeden z większych Kościołów w Europie, czuje się w obowiązku zabrać głos w dyskusji na temat pilnych i ważnych spraw dotyczących katolickiego małżeństwa i rodziny. Obowiązek ten spoczywa także na laikacie.

Forum „Między Synodami” zebrane z inicjatywy Teologii Politycznej i Katedry Filozofii Kultury Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej UKSW zorganizowało serię spotkań dotyczących najważniejszych wyzwań przed którymi staje katolicka rodzina. Do dyskusji zaproszono przedstawicieli wielu środowisk intelektualnych i formacyjnych żywo obecnych w debatach o roli współczesnego Kościoła. Efektem prac Forum jest stworzony przez organizatorów katalog najważniejszych zagadnień związanych z problematyką małżeństwa i rodziny.

Jest naszą nadzieją, że zebrane w ten sposób diagnozy i opinie polskiego laikatu okażą się przydatną wskazówką w pracy Ojców Synodalnych w czasie Zwyczajnego Zgromadzenia Ogólnego Synodu Biskupów ds. rodziny.

W pracach Forum „Między synodami” uczestniczyli:

Ewa Czackowska (Areopag21)

Mariusz Dzierżawski (Fundacja Pro – prawo do życia)

Michał Gierycz (Wspólnota Emmanuel)

Grzegorz Górny (Frona)

Jerzy Gustowski (Wspólnota Emmanuel)
Dariusz Karłowicz (Teologia polityczna)
Milena Kindziuk (Tygodnik Niedziela)
Artur Kołaczek (Kościół Domowy, Ruch Światło-Życie)
Piotr Legutko (Gość Niedzielny)
Mateusz Matyszkowicz (Frona Lux)
Paweł Milcarek (Christianitas)
Łukasz Ofiara (Centrum Myśli Jana Pawła II)
Tomasz Rowiński (Christianitas)
Barbara Sułek-Kowalska (Tygodnik Idziemy)
prof. Zbigniew Stawrowski (UKSW, Instytut Tischnerowski)
Norbert Szczepański (Centrum Myśli Jana Pawła II)
Konrad Szymański (były europoseł Parlamentu Europejskiego)
Tomasz Wiścicki (współpracownik kwartalnika Więź)

Kapłani:

Ks. prof. Jacek Grzybowski (Wydział Filozofii UKSW)
Ks. prof. Franciszek Longchamps de Bérier (Wydział Prawa UJ)
Ks. prof. Piotr Mazurkiewicz (Instytut Politologii UKSW)
Ks. prof. Jan Sochoń (Wydział Filozofii UKSW)
Ks. prof. Robert Skrzypczak (Papieski Wydział Teologiczny)

ZAGADNIENIA, NA KTÓRE CHCEMY ZWRÓCIĆ UWAGĘ OJCÓW SYNODU

1. Potrzeba teologii rodziny

1. Jesteśmy głęboko przekonani, że świat dzisiejszy potrzebuje chrześcijańskiego nauczania w kwestii małżeństwa i rodziny. Istnieje bowiem poważna pokusa rozmywania definicji sakramentalnego małżeństwa i zbudowanej na tym fundamencie rodziny. Za niezwykle ważne uważamy przypomnienie o nadprzyrodzonym i prawno-naturalnym celu i sensie rodziny wraz z jej prawami i zadaniami. Z nadchodzącym synodem łączymy nadzieję na pogłębienie teologii małżeństwa i rodziny. Szczególnie istotna wydaje się kwestia stanowiącego fundament rodziny sakramentalnego wymiaru małżeństwa, oraz praw rodziny, jej relacji wobec państwa i instytucji międzynarodowych, zagadnień duszpasterstwa rodziny, kultury i teologii ciała. Na osobną uwagę zasługują problemy edukacji ujęte w kontekście wolności Kościoła w głoszeniu prawdy, praw rodziców i wolności religijnej.

2. Kościół nie może abdykować ze swej funkcji nauczycielskiej i wychowawczej, nawet jeśli spotyka go z tego powodu krytyka. Milczenie Kościoła w kwestii dokonującej się współcześnie redefinicji koncepcji rodziny bywa odbierane jako ucieczka pasterza od owiec. Na Kościele spoczywa odpowiedzialność za kształcenie wiernych żyjących wewnątrz dzisiejszego świata, ale również za przedstawienie czytelnego, pozbawionego dwuznaczności nauczania dla tych, którzy żyją poza Kościołem. W obu wypadkach niezbędna jest pogłębiona refleksja teologiczna, antropologiczna, moralna i społeczna – pomagająca zrozumieć odpowiedzi Objawienia na pytania, które stawia zmieniający się świat.

3. Lud Boży z ufnością oczekuje, że Ojcowie synodalni przeprowadzą wnikliwą analizę ideologii i instytucjonalnych mechanizmów, które zagrażają rodzinie. Nachodzący Synod rozbudza nadzieję na wskazanie i nazwanie po imieniu idei, instytucji i mechanizmów prowadzących do tego, co papież Franciszek nazywa „kolonizacją ideologiczną” współczesnego świata. Do zjawisk wymagających zrozumiałego opisu i oceny należą między innymi programy szkolne odzierające małżeństwo z wymiaru duchowego i etycznego, kulturowe i edukacyjne mechanizmy seksualizacji i demoralizacji dzieci i młodzieży. Szczególny niepokój budzi dyktat polityki w obszarze antropologii i medycyny zmierzający do destabilizowania płci i redefinicji rodziny.

2. Państwo, prawo, polityka

1. Należy przypomnieć, że rodzina jest pierwotna w stosunku do państwa. Prawa rodziny wynikają z natury jej zadań i obowiązków i nie mogą podlegać arbitralnym ograniczeniom. Rodzina jest naturalnym podmiotem praw: „Rodzina ma prawo do wypełniania swej funkcji społecznej i politycznej w budowaniu społeczeństwa” (*Karta Praw Rodziny*, art. 8). Dlatego zarówno instytucje międzynarodowe, jak i instytucje państwa, powinny zawsze być służebne wobec rodziny. „Rodziny mają prawo oczekiwać od władz publicznych właściwej, nikogo nie dyskryminującej polityki rodzinnej w kwestiach prawnych, gospodarczych, społecznych i finansowych” (*Karta Praw Rodziny*, art. 9).

2. Obowiązkiem Kościoła jest bronić rodziny katolickiej wobec takich rodzajów polityki, które pod pozorami neutralności realizują program walki z rodziną.

3. Wierni potrzebują mocnego głosu Kościoła w ustrojowej debacie o istocie rodziny, jako związku mężczyzny i kobiety oraz ich potomstwa.

4. Rodzice oczekują, że Kościół nie zawaha się wspierać rodziny w sporach z instytucjami propagującymi kontrowersyjne programy edukacyjne.

5. Niezwykle ważne wydaje się zwrócenie uwagi na instytucjonalne – zarówno państwowe, jak i ponadnarodowe – mechanizmy finansowania działań mających na celu redefinicję rodziny, seksualizację dzieci i młodzieży oraz propagowanie ideologii sprzecznych z katolickim nauczaniem.

6. Wyzwania dzisiejszej doby domagają się wyraźnego apelu Kościoła do chrześcijańskich polityków i organizacji międzynarodowych o odważną ochronę praw rodziny i życia ludzkiego.

7. Starania o poszanowanie praw rodziny w prywatnym i powszechnym systemie edukacji są dziś kluczowym wyrazem odpowiedzialności chrześcijan w życiu publicznym.

8. Wykorzystywanie autorytetu organizacji międzynarodowych do forsowania antychrześcijańskich zmian cywilizacyjnych z pominięciem demokracji przedstawicielskiej niszczy autorytet prawa międzynarodowego – budząc uzasadniony niepokój wielu katolików. Jest to praktyka stojąca w sprzeczności z prawem traktatowym Unii Europejskiej, które zakłada poszanowanie zasady pomocniczości oraz zawiera klauzule nieingerencji w wybory cywilizacyjne i kulturowe państw członkowskich.

9. Żywimy przekonanie, że synod zwróci uwagę na te zagrożenia nazywając po imieniu ideologie i mechanizmy instytucjonalne odpowiedzialne za takie próby.

3. Duszpasterstwo

1. Konieczne jest wskazanie, że sercem duszpasterstwa rodzinnego jest sakramentalne małżeństwo – źródłowa wspólnota leżąca u podstaw rodziny. Tak pojęta rodzina stanowi właściwe środowisko wzrastania w wierze małżonków i dzieci.

2. Kościół nie może ustawać we wzywaniu członków rodzin do dawania świadectwa wobec siebie nawzajem i wobec świata przypominając, że

zasadniczym zadaniem rodziców jest pomoc w drodze do zbawienia. Rodzina jest drogą do świętości i ma stawać się wspólnotą zbawczą.

3. Małżeństwo i rodzina mają być przedmiotem służby Kościoła, a duszpasterstwo małżeństw i rodzin powinno stanowić centralne zadanie biskupów i kapłanów.

4. Duszpasterstwo wymaga czytelnego nauczania doktrynalnego i moralnego. Znamienną wagę mają prawdy dotyczące sakramentalnego fundamentu rodziny i płynących z tego wezwań do miłości, wierności, odpowiedzialności i czystości.

5. Niezbędna jest stała duchowa formacja rodzin. Problemy istnienia i dostępności kierownictwa duchowego, poradni rodzinnych, odpowiedniego przygotowania do małżeństwa, a również duszpasterstwa dla młodych i dojrziałych małżeństw są sprawą najwyższej rangi.

6. Formacja kapłańska powinna kształtować umiejętności konieczne do prowadzenia duszpasterstwa rodzin. Duszpasterstwo rodzin nie jest tylko jednym z duszpasterstw specjalistycznych, ale konstytutywną formę duszpasterstwa.

7. Ważne jest, by obok odpowiedniego zainteresowania słusznie poświęconego rodzinom w kryzysie, ludziom poszukującym i wątpięcym, znalazło się również odpowiednie wsparcie dla tych, którzy starają się żyć zgodnie z nauczaniem Kościoła.

8. Istnieje potrzeba dowartościowania rodzin, które swoim życiem dają wiarygodne świadectwo nauce Zbawiciela.

4. Edukacja

1. Należy tworzyć przestrzeń edukacji przyjaznej dla duchowego wymiaru rodziny oraz kształtowania cnót pozwalających na pełny rozwój człowieka. Celowe wydaje się zwrócenie uwagi na prawo rodziców do kształtowania modelu edukacji dzieci – prawo, które bezpośrednio wypływa z wolności religijnej i suwerenności rodziny wobec państwa. Ale już do obowiązków rodziców należy szukanie szkół o programie katolickim lub przynajmniej odnoszących się z szacunkiem do religii i kultury chrześcijańskiej.

2. Prawo rodziców do kształtowania modelu edukacji dzieci może być realizowane na dwa sposoby. Poprzez tworzenie instytucji katolickich oraz budowaną w szacunku dla praw rodziny edukację publiczną.

3. W pierwszym przypadku niezbędne jest wezwanie skierowane do hierarchii kościelnej i instytucji katolickich oraz władz publicznych o praktyczną pomoc wszystkim, którzy podejmują się tworzenia katolickich przedszkoli, szkół, świetlic, klubów itp.

4. W kwestii drugiej (szkół publicznych) niezbędny jest apel Kościoła do władz, świata polityki i urzędów międzynarodowych o to, by w szkołach należących do systemu edukacji publicznej szanowane było prawo rodziców do wychowywania dzieci zgodnie z ich przekonaniami religijnymi i moralnymi.

5. Istotną sprawą jest także wsparcie Kościoła, by możliwa stała się realizacja obowiązku szkolnego w ramach nauczania domowego, czemu sprzeciwia się dzisiaj prawodawstwo wielu krajów.

6. Niestety, często szkoły publiczne nie stanowią miejsca gwarantującego poszanowanie wyznawanych przez chrześcijan prawd i zasad. Zdarza się, że szkoły nie tylko nie zachowują deklarowanej bezstronności, ale – wbrew woli rodziców – stają się instrumentem walki z religią i rodziną. Osłabianiu roli rodziców towarzyszy wzrost znaczenia organizacji, które szkołę traktują jako narzędzie planowej ateizacji i seksualizacji najmłodszych.

7. Obowiązkiem pasterzy jest wspieranie rodzin i organizacji katolickich wobec stałych prób ograniczania ich praw wychowawczych i edukacyjnych.

8. Konieczne wydaje się wyraźne zaakcentowanie, że edukacja seksualna nie jest neutralna ani światopoglądowo, ani religijnie.

9. Nieodzowna jest mobilizacja duszpasterzy i świeckich na rzecz kształcenia kadr nauczycielskich i oświatowych, zdolnych tworzyć i realizować całościowy program klasycznie rozumianej edukacji i wychowania katolickiego na wszystkich poziomach edukacji szkolnej.

5. Cywilizacja życia

1. Istotnym powołaniem Kościoła jest głoszenie cywilizacji życia. Ważne jest przywoływanie tez zawartych w encyklice *Evangelium vitae*: „Ewangelia życia znajduje się w samym sercu orędzia Jezusa Chrystusa” (*Evangelium vitae*, art. 1).

2. Choć ochrona życia ludzkiego od poczęcia do naturalnej śmierci oparta jest na prawdzie rozpoznawalnej dla rozumu ludzkiego nawet bez udziału nadprzyrodzonej wiary, to w tym dziele niezastąpiona rola przypada chrześcijańskim rodzinom.

3. Edukacja na rzecz obrony życia to zadanie Kościoła, hierarchii i świeckich.

4. Obowiązkiem Kościoła jest promowanie kultury życia. Dowartościowania wymaga postawa przyjęcia daru życia, zwłaszcza odwaga wielodzietności.

5. Wyjątkowo ważnym świadectwem etosu chrześcijańskiego jest praktyka przywracania ludziom niepełnosprawnym należnego im miejsca w życiu społecznym, kulturowym i religijnym.

6. W wielu częściach świata żyjemy w cywilizacji jawnie wrogiej zarówno zasadzie przyrodzonej godności osoby, jak i prawu do życia od poczęcia do

naturalnej śmierci. Przykładem tej wrogości jest ustawodawstwo dotyczące antykoncepcji, zapłodnienia pozaustrojowego, aborcji, w tym aborcji eugenicznej oraz eutanazji.

7. Konsekwencją tych postaw jest niszczenie przekonania, że dziecko jest darem Boga. „Rodzina Jest prawdziwym sanktuarium życia, miejscem, w którym życie, dar Boga, może w sposób właściwy być przyjęte i chronione przed licznymi atakami, na które jest ono wystawione, może też rozwijać się zgodnie z wymogami prawdziwego ludzkiego wzrostu. Dlatego rodzina odgrywa decydującą i niezastąpioną rolę w kształtowaniu kultury życia” (*Evangelium vitae*, art. 92). Odważne upominanie się o prawa rodziny i zasady cywilizacji życia jest obecnie doniosłym świadectwem żarliwości chrześcijańskiej.

8. Należy stale przypominać i wymagać, zwłaszcza od katolików zaangażowanych w politykę, że na państwie i jego prawie spoczywa obowiązek w pełni chronić życie ludzkie.

6. Rodzina i kultura

1. Wiara zawsze wyraża się przez kulturę, dlatego Kościół nie może zrezygnować z budowania kultury chrześcijańskiej. Chrześcijanie powinni ją tworzyć, a tę już istniejącą przemieniać – tak by była zdolna ukazywać objawioną prawdę o Bogu i rodzinie. Pielęgnowanie kultury chrześcijańskiej jest formą współpracy z Bogiem w dziele zbawienia.

2. Kultura powinna ujawniać prawdę o naturze człowieka, małżeństwa i rodziny. Wiele dramatów współczesnej rodziny ma swe źródło w obecnie rozpowszechnionym fałszywym obrazie ludzkiego powołania. Potrzeba odpowiedzi, które znaleźć można jedynie w autentycznej kulturze chrześcijańskiej ujawnia się dziś w wielką siłą.

3. Kreowanie chrześcijańskiej kultury wymaga konkretnych mechanizmów wspierania katolickich szkół, uczelni, mediów i sztuki. Zakładanie fundamentów kościelnego mecenatu jest ważną potrzebą naszych czasów.

4. Kościół nie może wycofać się z krytyki negatywnych form nowoczesnej kultury. Jego obowiązkiem jest stanowcze przeciwstawianie się poniżaniu człowieka i rodziny, zalewowi pornografii, reklamie rozmaitych form duchowego i fizycznego zniewolenia – przede wszystkim zaś ukazywanie piękna chrześcijańskiej prawdy o rodzinie. „Poprzez rodzinę toczą się dzieje człowieka, dzieje zbawienia ludzkości. Rodzina znajduje się pośrodku tego wielkiego zmagania pomiędzy dobrem a złem, między życiem a śmiercią, między miłością a wszystkim, co jest jej przeciwieństwem. Rodzinom powierzone jest zadanie walki przede wszystkim o to, ażeby wyzwolić siły dobra, których źródło znajduje się w Chrystusie Odkupicielu człowieka, aby te siły uczynić własnością wszystkich rodzin.” (*List do Rodzin*, art. 23)

FORUM DEGLI AMBIENTI CATTOLICI „TRA I SINODI“

La Chiesa in Polonia, essendo una delle maggiori Chiese d'Europa si sente in dovere di prendere una chiara posizione nella discussione riguardante il matrimonio cattolico e la famiglia. Dovere questo che riguarda anche il laicato.

Il Forum „Tra i Sinodi“ riunitosi per iniziativa di „Teologia Polityczna“ e della Cattedra di Filosofia della Cultura della Facoltà di Filosofia Cristiana di UKSW ha organizzato una serie d'incontri riguardanti le più importanti sfide che si trova a dover affrontare la famiglia cattolica. Alla discussione sono stati invitati rappresentanti di vari ambienti intellettuali e formativi attivamente presenti nei dibattiti sul ruolo della Chiesa contemporanea. Il risultato dei lavori del Forum è il catalogo creato dagli organizzatori sulle tematiche più importanti inerenti la problematica del matrimonio e della famiglia.

Abbiamo la speranza che la raccolta delle diagnosi e delle opinioni del laicato polacco diventi un' indicazione utile per i lavori dei Padri Sinodali nel corso dell' *Assemblea Generale Ordinaria del Sinodo dei Vescovi sulla famiglia*.

Ai lavori del Forum „Tra i sinodi“ hanno partecipato:

Ewa Czackowska (Areopag21)

Mariusz Dzierżawski (Fundacja Pro – prawo do życia (Fondazione pro-life)

Michał Gierycz (Comunità Emmanuel)

Grzegorz Górny (rivista „Frona“)

Jerzy Gustowski (Comunità Emmanuel)
Dariusz Karłowicz (portale „Teologia polityczna”)
Milena Kindziuk (Tygodnik Niedziela)
Artur Kołaczek (Chiesa Domestica, Movimento Luce-Vita)
Piotr Legutko (settimanale „Gość Niedzielny”)
Mateusz Matyszkowicz (trimestrale „Fronde Lux”)
Paweł Milcarek (trimestrale „Christianitas”)
Łukasz Ofiara (Centro del Pensiero di Giovanni Paolo II)
Tomasz Rowiński (trimestrale „Christianitas”)
Barbara Sułek-Kowalska (settimanale „Idziemy”)
prof. Zbigniew Stawrowski (UKSW, Istituto Tischnerowski)
Norbert Szczepański (Centro del Pensiero di Giovanni Paolo II)
Konrad Szymański (ex membro del Parlamento Europeo)
Tomasz Wiścicki (giornalista)

Sacerdoti:

Rev. Jacek Grzybowski (professore presso la Facoltà di Filosofia UKSW)
Rev. Franciszek Longchamps de Bériér (professore presso la Facoltà di Giurisprudenza Università Jagellonica)
Rev. Piotr Mazurkiewicz (professore presso l'Istituto di Politologia UKSW)
Rev. Jan Sochoń (professore presso la Facoltà di Filosofia UKSW)
Rev. Robert Skrzypczak (professore presso la Pontificia Facoltà di Teologia)

TEMATICHE CHE VOGLIAMO PORTARE ALL'ATTENZIONE DEI PADRI SINODALI

Bisogno di una teologia della famiglia

1. Siamo profondamente convinti che il mondo di oggi abbia bisogno dell'insegnamento cristiano sul matrimonio e sulla famiglia. Esiste la tentazione a voler smontare la definizione del matrimonio sacramentale e della famiglia costruita su questo fondamento. Consideriamo importantissimo ricordare il fine e il senso soprannaturale della famiglia insieme ai suoi diritti e i suoi doveri. Dal prossimo Sinodo ci aspettiamo un approfondimento della teologia del matrimonio e della famiglia. Particolarmente importanti ci sembrano le tematiche riguardanti la dimensione sacramentale della famiglia basata sul matrimonio che ne costituisce il fondamento, i diritti della famiglia, le sue relazioni nei confronti dello stato e delle istituzioni internazionali, la pastorale della famiglia, la cultura e la teologia del corpo. Inoltre, meritano attenzione anche i problemi dell'educazione cristiana nel contesto della libertà della Chiesa nella proclamazione della verità, dei diritti dei genitori e della libertà religiosa.

2. La Chiesa non deve rinunciare alla sua funzione pedagogica ed educativa, anche se viene per questo molto criticata. Il silenzio della Chiesa sull'attuale processo di ridefinizione del concetto della famiglia viene spesso percepito come una sorta di fuga del pastore dal suo gregge. La Chiesa è responsabile non solo di formare i fedeli nel mondo odierno, ma anche di rappresentare una linea di pensiero chiaro ed univoco per coloro che vivono fuori della Chiesa. In ambedue i casi è indispensabile un'approfondita riflessione teologica, antropologica, morale e sociale che aiuti a comprendere, alla luce della Rivelazione, le risposte alle domande che pone il mondo contemporaneo.

3. Il Popolo di Dio aspetta con speranza che i Padri Sinodali facciano un'analisi approfondita delle ideologie e dei meccanismi istituzionali che minacciano la famiglia. Con il prossimo Sinodo cresce anche la speranza di far venire alla luce tutte quelle idee, istituzioni e meccanismi che portano a quello che Papa Francesco chiama "colonizzazione ideologica" del mondo contemporaneo. Tra i temi che richiedono una valutazione e una descrizione comprensibile appartengono i programmi scolastici che privano il matrimonio della sua dimensione spirituale ed etica e tutti quei meccanismi culturali ed educativi della sessualizzazione e della depravazione di bambini e adolescenti. Una particolare inquietudine suscita l'imperativo dettato dalla politica, sia in ambito antropologico che in quello della medicina, che tende alla disintegrazione dei sessi e alla ridefinizione della famiglia.

2. Stato, legge, politica

1. Occorre ricordare che la famiglia è primaria rispetto allo Stato. I diritti della famiglia derivano dalla natura dei suoi compiti e dei suoi doveri e non possono sottostare a limitazioni arbitrarie. La famiglia è il soggetto naturale della legge: „La famiglia ha il diritto di esercitare la sua funzione sociale e politica nella costituzione della società” (*Carta dei Diritti della Famiglia*, art.8). Pertanto sia le istituzioni internazionali sia quelle nazionali dovrebbero essere sempre al servizio della famiglia. ”Le famiglie hanno il diritto di poter fare affidamento ad una adeguata politica familiare da parte delle pubbliche autorità in ambito giuridico, economico, sociale e fiscale, senza discriminazione di sorta” (*Carta dei Diritti della Famiglia*, art.9).

2. Il dovere della Chiesa è quello di difendere la famiglia cattolica contro quelle ideologie politiche che agendo sotto il pretesto della neutralità, in realtà combattono la famiglia.

3. I fedeli hanno bisogno di una presa di posizione forte da parte della Chiesa nel dibattito politico sull'essenza della famiglia intesa come l'unione di un uomo e di una donna e dei loro figli.

4. I genitori si aspettano che la Chiesa non esiti a sostenere le famiglie nelle dispute con istituzioni che propagano programmi educativi discutibili.

5. E' molto importante rilevare i meccanismi istituzionali sia a livello nazionale che sovranazionale del finanziamento di attività il cui scopo preponderante è la ridefinizione del concetto della famiglia, la sessualizzazione di bambini e adolescenti e la propagazione di ideologie in netto contrasto con l'insegnamento cattolico.

6. Le sfide del giorno d'oggi esigono che la Chiesa si rivolga in maniera chiara ed esplicita ai politici cristiani e alle organizzazioni internazionali incitandoli alla difesa coraggiosa dei diritti della famiglia e della vita umana.

7. Lo sforzo a far rispettare i diritti della famiglia nel sistema educativo privato e universale è oggi l'espressione chiave della responsabilità dei cristiani nella vita pubblica.

8. Usare l'autorità delle organizzazioni internazionali per imporre cambiamenti anticristiani nella società civile, ignorando la democrazia rappresentativa, danneggia l'autorevolezza del diritto internazionale e suscita la legittima inquietudine di molti cattolici. È una prassi contraria al Trattato dell'Unione Europea che presuppone il rispetto del principio di sussidiarietà e contiene clausole di non ingerenza nelle scelte civili e culturali dei Paesi membri.

9. Esprimiamo la nostra convinzione che il Sinodo rivolgerà una particolare attenzione a queste minacce chiamando per quello che sono i meccanismi istituzionali e le ideologie responsabili di questo stato delle cose.

3. La pastorale della famiglia

1. È indispensabile sottolineare il fatto che il cuore della pastorale familiare è matrimonio sacramentale – primaria comunità che è alla base della famiglia. Intesa in tal modo, la famiglia costituisce l'ambiente giusto per la crescita nella fede dei coniugi e dei loro figli.

2. La Chiesa non deve cessare di richiamare i membri delle famiglie a testimoniare gli uni agli altri e al mondo per ricordare che il compito fondamentale dei genitori è quello di aiutare i figli nel cammino della salvezza. La famiglia è la via della santità e deve diventare comunità di salvezza.

3. La Chiesa deve mettersi al servizio del matrimonio e della famiglia e la pastorale dei coniugi e delle famiglie dovrebbe essere un compito centrale dei vescovi e dei sacerdoti.

4. La pastorale richiede un chiaro insegnamento dottrinale e morale. Particolare importanza hanno le verità che riguardano il fondamento sacramentale della famiglia e il richiamo all'amore, alla fedeltà, alla responsabilità e alla temperanza che ne derivano.

5. È indispensabile una costante formazione spirituale delle famiglie. La disponibilità e l'accessibilità alla direzione spirituale, ai consultori familiari, la preparazione adeguata al matrimonio, la pastorale per la crescita delle coppie giovani e quelle mature, sono questioni di massima importanza.

6. La formazione sacerdotale dovrebbe fornire le competenze necessarie per attuare la pastorale familiare. La pastorale familiare non è solo una delle pastorali specializzate, ma ne costituisce l'essenza stessa.

7. È importante che accanto all'attenzione prestata giustamente alle famiglie in crisi, alle persone che cercano Dio, ci sia anche il sostegno necessario per coloro che cercano di vivere in modo conforme all'insegnamento della Chiesa.

8. C'è bisogno di valorizzare le famiglie che con la propria vita danno una testimonianza autentica dell'insegnamento di Cristo Salvatore.

4. Educazione

1. E' necessario creare uno spazio adatto alla formazione spirituale della famiglia e sviluppare le virtù che assicurino la crescita della persona. Si deve inoltre sottolineare il diritto dei genitori nel determinare i modelli educativi dei loro figli – diritto questo che deriva dalla libertà religiosa e dalla sovranità della famiglia sullo Stato. I genitori hanno il dovere di scegliere per i loro figli una scuola cattolica o con programmi che comunque rispettino la religione e la cultura cristiana.

2. Il diritto dei genitori di creare un modello educativo per i loro figli può essere realizzato in due modi: tramite la fondazione di istituzioni cattoliche o tramite un'istruzione pubblica creata nel rispetto dei diritti della famiglia.

3. Nel primo caso, è indispensabile il sostegno delle gerarchie ecclesiastiche, delle istituzioni cattoliche e delle autorità pubbliche a chi si prende cura di fondare asili nido, scuole, doposcuola, club d'ispirazione cattolica.

4. Nel secondo caso (scuole pubbliche) è indispensabile un appello della Chiesa alle autorità, al mondo della politica e alle istituzioni internazionali affinché nelle scuole appartenenti al sistema d'istruzione pubblico sia rispettato il diritto dei genitori di educare i propri figli secondo le loro convinzioni religiose e morali.

5. È molto importante anche il sostegno della Chiesa per rendere possibile l'adempimento dell'obbligo scolastico nel quadro dell'insegnamento domestico vietato dalla legislazione di molti Paesi.

6. Purtroppo succede spesso che le scuole pubbliche non garantiscono il rispetto per le verità e i principi professati dai cristiani. Le scuole non solo non mantengono sempre la dichiarata imparzialità, ma diventano, contro la volontà dei genitori, strumento di lotta contro la religione e la famiglia. L'indebolimento del ruolo dei genitori va di pari passo con la crescente

importanza delle organizzazioni che considerano la scuola uno strumento di ateizzazione e sessualizzazione dei più piccoli.

7. Il dovere dei sacerdoti è quello di sostenere le famiglie e le organizzazioni cattoliche contro chi attenta al loro diritto di educare.

8. Non dobbiamo dimenticare che l'educazione sessuale non è neutra né dal punto di vista ideologico né religioso.

9. È indispensabile mobilitare religiosi e laici allo scopo di formare insegnanti ed educatori capaci di elaborare e realizzare programmi formativi ed educativi, secondo modelli tradizionali, per tutto il sistema scolastico.

5. La civiltà della vita

1. È compito della Chiesa proclamare la cultura della vita: „Il Vangelo della vita sta al cuore del messaggio di Gesù” (*Evangelium vitae*, art. 1).

2. Sebbene la difesa della vita umana dal concepimento alla morte naturale sia una verità imponderabile a prescindere dalla fede soprannaturale, le famiglie cristiane svolgono in questo ambito un ruolo fondamentale.

3. L'educazione a favore della difesa della vita è un dovere della Chiesa, della gerarchia ecclesiastica e dei laici.

4. È necessario promuovere la cultura della vita. Va valorizzata la disponibilità e la prontezza ad accogliere il dono della vita e soprattutto il coraggio delle famiglie numerose.

5. Una testimonianza particolarmente importante è l'impegno dei cristiani nel far riavere ai disabili il posto che spetta loro nella vita sociale, culturale e religiosa.

6. In molti posti del mondo si vive secondo valori ostili sia al principio intrinseco della dignità della persona umana sia al diritto alla vita dal concepimento alla morte naturale. L'esempio di tale ostilità sono le legislazioni a favore della contraccezione, della fecondazione in vitro, dell'aborto (compresa l'eugenetica) e dell'eutanasia.

7. La conseguenza di questi atteggiamenti è la distruzione del paradigma che la vita è un dono di Dio. La famiglia è «il santuario della vita..., il luogo in cui la vita, dono di Dio, può essere adeguatamente accolta e protetta contro i molteplici attacchi a cui è esposta, e può svilupparsi secondo le esigenze di un'autentica crescita umana. Per questo, determinante e insostituibile è il ruolo della famiglia nel costruire la cultura della vita. (*Evangelium vitae*, art. 92). Reclamare con coraggio i diritti della famiglia e il principio della civiltà della vita è espressione di fervore cristiano.

8. Bisogna continuamente ricordare, soprattutto ai cattolici impegnati in politica, che lo Stato e le sue leggi hanno il dovere di difendere interamente la vita umana.

6. La famiglia e la cultura

1. La fede si esprime tramite la cultura, pertanto la Chiesa non deve rinunciare alla costruzione della cultura cristiana. I cristiani dovrebbero contribuire alla sua creazione e trasformare quella già esistente in modo tale da mostrare la verità rivelata su Dio e sulla famiglia. Creare la cultura cristiana è una forma di collaborazione con Dio nell'opera di salvezza.

2. La cultura deve svelare le verità sulla natura dell'uomo, del matrimonio e della famiglia. Molti drammi della famiglia contemporanea hanno origine nell'idea ingannevole della vocazione umana presente nella cultura odierna. Diventa quindi sempre più impellente il bisogno di trovare risposte che solo un'autentica cultura cristiana è in grado di dare.

3. La creazione di una cultura cristiana necessita di un sistema che supporti scuole cattoliche, atenei, media e arte. Creare le basi del mecenatismo ecclesiastico diventa un'esigenza dei nostri tempi.

4. La Chiesa non può sottrarsi dal manifestare un atteggiamento critico nei confronti degli aspetti negativi della cultura contemporanea. Il suo dovere è quello di opporsi fermamente all'umiliazione dell'uomo e della famiglia, al dilagare della pornografia e alla diffusione di varie forme di schiavitù spirituale e fisica. „Attraverso la famiglia fluisce la storia dell'uomo, la storia della salvezza dell'umanità. [...] La famiglia si trova al centro della grande lotta tra il bene e il male, tra la vita e la morte, tra l'amore e quanto all'amore si oppone. Alla famiglia è affidato il compito di lottare prima di tutto per liberare le forze del bene, la cui fonte si trova in Cristo Redentore. Occorre far sì che tali forze siano fatte proprie da ogni nucleo familiare”. (*Lettera alle famiglie*, art. 23)

Tłumaczenie z języka polskiego na język włoski – Małgorzata Surowiak;
konsultacja językowa – Elisabetta Caprino

FORUM OF CATHOLIC CIRCLES „BETWEEN THE SYNODS“

The Church in Poland, being one of the biggest Churches in Europe, feels obligated to comment on urgent and important issues regarding catholic marriage and family. This obligation also applies to the laity.

The Forum „Between the Synods” convened at the initiative of Political Theology and the Chair of Philosophy of Culture of the Faculty of Christian Philosophy UKSW organized a number of meetings related to the major challenges facing the Catholic family. The representants of many intellectual and formative circles actively involved in the debates on the Church’s role in the modern world were invited to participate in the discussion. The Forum’s work resulted in the preparation of the compendium of the most important issues related to the marriage and family.

It is our hope that the diagnosis of the situation thus made along with the opinions expressed by the Polish laity turn out to be a valuable indication in Synod Fathers’ work during the Ordinary General Assembly of the Synod of Bishops on the family.

In the work of the Forum „Between the Synods” participated:

Ewa Czaczkowska (Areopag21)

Mariusz Dzierżawski (Foundation Pro – Right to Life)

Michał Gierycz (The Community Emmanuel)

Grzegorz Górny (Fronda)
Jerzy Gustowski (The Community Emmanuel)
Dariusz Karłowicz (Political Theology)
Milena Kindziuk (Catholic weekly „Niedziela”)
Artur Kołaczek (Domestic Church, Light-Life Movement)
Piotr Legutko (Catholic weekly „Gość Niedzielny”)
Mateusz Matyszkowicz (Fronda Lux)
Paweł Milcarek (Christianitas)
Łukasz Ofiara (The Centre for Thought of John Paul II)
Tomasz Rowiński (Christianitas)
Barbara Sułek-Kowalska (Catholic weekly „Idziemy”)
prof. Zbigniew Stawrowski (UKSW, The Tischner Institute)
Norbert Szczepański (The Centre for Thought of John Paul II)
Konrad Szymański (The former member of the European Parliament)
Tomasz Wiścicki (The quarterly)

The priests:

Rev. Fr. Prof. Jacek Grzybowski (Faculty of Philosophy UKSW)
Rev. Fr. Prof. Franciszek Longchamps de Bériér (Faculty of Law UJ)
Rev. Fr. Prof. Piotr Mazurkiewicz (Institute of Politology UKSW)
Rev. Fr. Prof. Jan Sochoń (Faculty of Philosophy UKSW)
Rev. Fr. Prof. Robert Skrzypczak (Papal Faculty of Theology)

THE ISSUES WE WISH TO BRING TO THE ATTENTION OF THE SYNOD'S FATHERS

1. The need for theology of the family

1. We are deeply convinced that the modern world needs Christian teaching on the subject of marriage and the family since there is a serious danger of diluting the notion of sacramental marriage and the family built on it. We consider it extremely important to remind of supernatural and legal-natural purpose and sense of the family together with its rights and principles. We hope that the upcoming Synod would seek to deepen the theology of marriage and family. It is our opinion that the issue of sacramental dimension of marriage on which the family is founded as well as the issue of family rights, its relation to the state and international organizations, pastoral care of the family, culture and theology of the body, are of crucial importance. The problems of education regarded within a context of Church's freedom to proclaim the truth, parental rights, and religious freedom deserve a special attention.

2. The Church cannot abdicate its magisterial and educational function even when subjected to criticism for maintaining its position. Should the Church remain silent in the face of the modern attempts to redefine the very institution of family, its refusal to make a statement might be perceived as if the pastor were trying to escape from his sheep. Feeling very keenly the weighty responsibility of diligently caring for To the Church belongs the duty to educate the faithful living in the modern world, but also to provide clear and unambiguous doctrine for those living outside the Church. In both cases a deepened theological, anthropological, moral, and social reflection is needed to help understand the answers that the revelation gives to questions put by the ever-changing world.

3. The People of God with confidence expect the Synod Fathers to carefully analyse the ideology and institutional mechanisms that are threatening the family. The upcoming Synod awakens hope of indicating and calling by their proper name ideas, institutions, and mechanisms leading to what the pope Francis refers to as “the ideological colonization” of the modern world. Educational programmes depriving marriage of its spiritual and ethical dimension as well as cultural and educational mechanisms of sexualisation and demoralization of children and adolescents require a clear description and careful appraisal. Particularly worrying is political interference in the fields of anthropology and medicine aiming at destabilization of gender itself and redefinition of the family.

2. State, law, politics

1. It should be reminded that the family, a natural society, exists prior to the state. Family rights result from the nature of its duties and responsibilities and therefore cannot be submitted to arbitrary restrictions. Family is a natural subject of rights: „The family has the right to exercise its social and political function in the construction of society” (*Charter of the rights of the family*, art. 8). For this reason transnational bodies as well as public authorities should be at the service of the family. “Families have the right to be able to rely on an adequate family policy on the part of public authorities in the juridical, economic, social and fiscal domains, without any discrimination whatsoever” (*Charter of the rights of the family*, art. 9).

2. It is the duty of the Church to defend Catholic family against those kinds of state policy that attack the family behind the appearance of neutrality.

3. The faithful need a strong voice of the Church in the debate on the essence of family as the union of man and woman together with their progeny.

4. Parents expect the Church not to hesitate to support the family in its polemic with the institutions promoting controversial educational programs.

5. Calling attention to institutional mechanisms (national as well as transnational) of financing activities aiming at redefinition of the family, sexualization of children and adolescents, and promotion of ideologies contrary to the Catholic doctrine seems to be the matter of utmost importance.

6. Today's challenges require an appeal to Christian politicians and international organizations urging them to firmly defend family rights and human life.

7. Efforts aimed at fostering respect for family rights in private and public education systems are essential manifestation of Christians' responsibility in public life.

8. Using the authority of international organizations for forcing antichristian civilizational transformations with disregard for representative democracy destroys the authority of international law and raises justified concern of the growing number of Catholics. This practice is in conflict with the law of European Union that ensure the respect for principle of subsidiarity with its clause of non-interference in civilizational and cultural decisions of the states members.

9. We are confident that the Synod will take these threats into consideration calling by their name ideologies and institutional mechanisms responsible for above mentioned attempts to undermine the proper understanding of marriage and family.

3. Pastoral care

1. It is necessary to indicate that at the heart of family pastoral care lies sacramental marriage – a primordial community on which the family is founded. Family so defined provides a proper environment where spouses and children grow in faith.

2. The Church cannot cease to encourage family members to bear witness to each other and to the world, reminding that the principal parental task is to help children on their road to salvation. Family is the way of salvation and should become a salvific community.

3. The Church should be at the service of marriage and family while pastoral care of marriage and family should constitute a central task of bishops and priests.

4. Pastoral ministry requires clear moral and doctrinal teaching. The truths related to sacramental foundation of family and resulting from it call to love, fidelity, responsibility, and chastity are of great importance.

5. Constant spiritual formation of families is necessary. Problems with existence and availability of spiritual guidance, family counseling centers, proper preparation to marriage, pastoral ministry for young and mature couples are of paramount importance.

— 30

6. Pastoral formation should assist students in developing the skills needed for providing family pastoral care. Pastoral care of the family is not just one kind of pastoral ministry but its constitutive form.

7. It is important, apart from assisting families in crisis as well as people who are doubting and seeking the truth, to give support to those who try to live according to the Church teaching.

8. Families that with their lives bear credible witness to the teaching of the Saviour should be acknowledged and appreciated.

4. Education

1. It is necessary to create an education space conducive to an exploration of the spiritual dimension of family and formation of virtues that enable the full development of human person. It is appropriate to call attention to parents'

right to enjoy true liberty in their choice of an educational model they want for their children – the right steaming directly from religious freedom and family’s sovereignty as an institution. Catholic parents, however, have a duty of entrusting their children to Catholic schools whenever it is possible or at least to search for schools that treat Christian religion and culture with respect.

2. Parental right to shape an educational model for their children can be exercised in a twofold manner – through building Catholic educational institutions and through developing public education system that will respect the family rights

3. In the first case the appeal should be addressed to the Church hierarchy, Catholic institutions, and civil authorities that the people who are engaged in establishing and directing Catholic kindergartens, schools, day-care centers, universities, clubs etc. may receive effective assistance.

4. In the second case (public schools) the Church need to address the civil authorities, the world of politics, and transnational bodies in order to ensure that in the public schools parents’ right to educate their children according to the moral and religious principles of their family will be respected.

5. Another significant issue is the Church’s support for homeschooling families, who want to implement compulsory education at home, although school attendance is still mandatory and many countries have made home education illegal.

6. Unfortunately, public schools often do not guarantee respect for Christian truths and principles. It happens that schools not only infringe their declared impartiality but also, against the parents’ will, become a tool in attacking religion and family. Debilitating of parents’ will is accompanied by growing significance of the organisations that regard school as an instrument of planned ateization and sexualization of the youngest.

7. There is a duty imposed on pastors to support families and Catholic organizations faced by intermittent attempts of restricting their educational rights.

8. It seems necessary to make clear emphasis on the fact that sexual education cannot be neutral neither ideologically nor religiously.

9. The active involvement of pastors and lay people is indispensable for proper training of teachers and educators who would be able to provide and execute a comprehensive program of education in its classical sense at all the educational stages.

5. The civilization of life

1. Proclaiming the civilization of life constitutes an important vocation of the Church. It is crucial to remind the statement contained in the encyclical *Evangelium vitae*: The Gospel of life is at the heart of Jesus' message" (*Evangelium vitae*, art. 1).

2. Although the need to protect human life from conception to natural death is based on the truth recognizable for human reason even without supernatural faith, the role of Christian families is irreplaceable.

3. Education aimed at protecting life is a major task of the Church, hierarchy and laity.

4. It is the duty of the Church to promote the culture of life. The readiness to accept the gift of life, especially the courage to accept the great number of children, should be deeply appreciated.

5. The practices aimed at restoring people with disabilities to social, cultural, and religious life bear eloquent witness to Christian ethos.

6. In many parts of the world we live within civilization openly hostile to the principle of natural human dignity and human right to life, from conception to natural death. This hostility can be exemplified by legalization of the use

of contraceptives, fertilization in vitro, abortion – including eugenic abortion – and euthanasia.

7. The above mentioned attitudes result in destroying the conviction that a child is the gift of God. „The family is truly the sanctuary of life: the place in which life-the gift of God can be properly welcomed and protected against the many attacks to which it is exposed, and can develop in accordance with what constitutes an authentic human growth. Consequently the role of the family in building a culture of life is decisive and irreplaceable” (*Evangelium vitae*, art. 92). Courageous reminding about family rights and principles of the civilization of life bears outstanding witness of Christian zeal.

8. It should be constantly reminded and demanded – especially of the politically active Catholics – that the State should be aware of imposed on it legal obligation to fully protect human life.

6. Family and culture

1. Faith has always been founding its expression in culture, hence the Church cannot be expected to resign from building Christian culture. Christians should create it while transforming the one that already exists to enable it to manifest the revealed truth about God and family. Nurturing Christian culture means cooperating with God in the work of salvation.

2. The culture should reveal the truth about human nature, marriage and family. Many dramas experienced by the modern family have its roots in the false image of human vocation. There is an urgent need of responses that can be found solely within an authentic Christian culture.

3. To effectively create Christian culture specific mechanisms of supporting catholic schools and universities, as well as catholic mass-media and art, are required. A revival of the Church's role as patron of art is a pressing need of our times.

4. The Church cannot refrain from criticising the negative aspects of modern culture. It is the duty of the Church to firmly oppose humiliation of the human person and the family, invasion of pornography, various forms of physical and spiritual slavery, but above all to show the beauty of Christian truth about the family. “The history of mankind, the history of salvation, passes by way of the family. [...] the family is placed at the centre of the great struggle between good and evil, between life and death, between love and all that is opposed to love. To the family is entrusted the task of striving, first and foremost, to unleash the forces of good, the source of which is found in Christ the Redeemer of man” (*Letter to families*, art. 23).

Tłum. Hanna Szachowska

FORUM DES MILIEUX CATHOLIQUES

« ENTRE LES SYNODES »

L'Eglise en Pologne, étant l'une des plus grandes Eglises en Europe, se sent dans l'obligation de prendre parole dans le débat sur les questions urgentes et importantes concernant le mariage et la famille catholiques. Ce devoir repose aussi sur le laïcat.

Le Forum « Entre les Synodes », rassemblé sur l'initiative de la Théologie Politique et de la Chaire de la Philosophie de la Culture de la Faculté de Philosophie Chrétienne de l'Université Cardinal Stefan Wyszyński, a organisé une série de rencontres consacrées aux plus importants défis devant lesquels se trouve la famille catholique. A ce débat furent invités les représentants de nombreux milieux intellectuels et de formation, activement présents dans les débats sur le rôle de l'Eglise contemporaine. Les travaux du Forum ont eu pour effet la création d'un catalogue des plus importantes questions liées à la problématique du mariage et de la famille.

Nous espérons que les diagnostics et les opinions du laïcat polonais ainsi recueillis s'avéreront être une indication utile pour les travaux des Pères synodaux pendant l'Assemblée générale ordinaire des évêques sur « La vocation et la mission de la famille dans l'Eglise et dans le monde contemporains ».

Aux travaux du Forum « Entre les synodes » ont pris part:

Ewa Czaczkowska (Areopag 24)

Mariusz Dzierżawski (Fondation Pro – droit à la vie)

Michał Gierycz (Communauté de l'Emmanuel)

Grzegorz Górny (Fronda)

Jerzy Gustowski (Communauté de l'Emmanuel)

Dariusz Karłowicz (Théologie politique)

Milena Kindziuk (Tygodnik Niedziela)

Artur Kołaczek (Eglise domestique, Mouvement Vie et Lumière)

Piotr Legutko (hebdomadaire „Gość Niedzielny”)

Mateusz Matyszkowicz (Fronda Lux)

Paweł Milcarek (Christianitas)

Łukasz Ofiara (Centre de la Pensée de Jean Paul II)

Tomasz Rowiński (Christianitas)

Barbara Sułek-Kowalska (hebdomadaire „Idziemy”)

Prof. Zbigniew Stawrowski (Université Cardinal Stefan Wyszyński, Institut Tisch-
ner)

Norbert Szczepański (Centre de la Pensée de Jean Paul II)

Konrad Szymański (ancien euro-député au Parlement européen)

Tomasz Wiścicki (journaliste, trimestriel « Więż »)

Prêtres:

Prof. Jacek Grzybowski (Faculté de Philosophie, Université Cardinal Stefan Wy-
szyński)

Prof. Franciszek Longchamps de Bérrier (Faculté de droit de l'Université Jagel-
lonne)

Prof. Piotr Mazurkiewicz (Institut de Politologie, Université Cardinal Stefan Wy-
szyński)

Prof. Jan Sochoń (Faculté de Philosophie, Université Cardinal Stefan Wyszyński)

Prof. Robert Skrzypczak (Faculté pontificale de théologie)

QUESTIONS SUR LESQUELLES NOUS VOULONS ATTIRER L'ATTENTION DES PÈRES DU SYNODE

1. Le besoin de la théologie de la famille.

1. Nous sommes profondément convaincus que le monde a besoin aujourd'hui de l'enseignement chrétien sur les questions du mariage et de la famille. Il existe une sérieuse tentation de diluer la définition du mariage sacramentel et de la famille bâtie sur ce fondement. Nous estimons qu'il est extrêmement important de rappeler le sens naturel et surnaturel de la famille avec ses droits et ses devoirs. Nous espérons que le synode va approfondir la théologie du mariage et de la famille. Particulièrement importantes nous semblent les questions de la dimension sacramentelle du mariage, constituant le fondement de la famille, ainsi que des droits de la famille, de ses relations avec l'Etat et avec les institutions internationales, de la pastorale familiale, de la culture et de la théologie du corps. Les problèmes de l'éducation, perçus dans le contexte de la liberté de l'Eglise à prôner la vérité, les problèmes des droits des parents et de la liberté de confession méritent une attention toute particulière.

2. L'Eglise ne peut pas renoncer à sa fonction d'enseignant et d'éducateur même si cela éveille des critiques à son égard. Le silence de l'Eglise sur la redéfinition de la conception de la famille, qui a lieu aujourd'hui, est souvent perçu comme l'abandon des brebis par le berger. C'est sur l'Eglise que repose la responsabilité pour la formation des fidèles qui vivent dans le monde contemporain, mais aussi pour la présentation de l'enseignement lisible, sans ambiguïtés, à ceux qui vivent en dehors de l'Eglise. Dans les deux cas, une réflexion théologique, anthropologique, morale et sociale est nécessaire –

une réflexion qui aiderait à comprendre les réponses de la Révélation aux questions que pose le monde en évolution.

3. Le peuple de Dieu attend avec confiance que les Pères synodaux effectuent une analyse approfondie des idéologies et des mécanismes institutionnels qui menacent la famille. Nous espérons que le Synode qui s'approche va indiquer et appeler de leur propre nom les idées, les institutions et les mécanismes qui mènent à ce que le pape François appelle la « colonisation idéologique » du monde contemporain. Aux phénomènes qui exigent une description compréhensible et une appréciation, appartiennent entre autres les programmes scolaires qui dépouillent le mariage de sa dimension spirituelle et éthique, les mécanismes culturels et éducationnels de sexualisation et de démoralisation des enfants et des jeunes. Une inquiétude toute particulière éveille le dictat de la politique dans le domaine de l'anthropologie et de la médecine visant à déstabiliser le sexe et à redéfinir la famille.

2. L'Etat, le droit, la politique

1. Il faut rappeler que la famille est primaire par rapport à l'Etat. Les droits de la famille résultent de la nature de ses tâches et de ses obligations et ne peuvent pas subir de restrictions arbitrales. La famille est sujet naturel des droits: « La famille a le droit d'exercer sa fonction sociale et politique dans la construction de la société » (*Charte des Droits de la Famille*, art. 8). C'est pourquoi aussi bien les institutions internationales que les institutions de l'Etat devraient être toujours au service de la famille. « Les familles ont le droit de pouvoir compter sur une politique familiale adéquate de la part des pouvoirs publics dans les domaines juridique, économique, social et fiscal, sans aucune discrimination » (*Charte des Droits de la Famille*, art. 9).

2. L'Eglise a le devoir de défendre la famille catholique contre de telles politiques qui, sous les apparences de neutralité, réalisent le programme de lutte contre la famille.

3. Les fidèles ont besoin d'une forte voix de l'Eglise dans le débat systémique sur l'essence même de la famille qui est une union de l'homme et de la femme et de leurs enfants.

4. Les parents s'attendent à ce que l'Eglise n'hésite pas à soutenir la famille dans les différends avec les institutions qui propagent des programmes éducatifs controversés.

5. Il semble très important d'attirer l'attention sur les mécanismes institutionnels – aussi bien ceux de l'Etat que supranationaux – qui financent des actions dont l'objectif est de redéfinir la famille, de sexualiser les enfants et les jeunes et de propager des idéologies contraires à l'enseignement catholique.

6. Les défis actuels demandent que l'Eglise lance un clair appel aux hommes politiques chrétiens et aux organisations internationales en vue de protéger avec courage les droits de la famille et la vie humaine.

7. Les démarches pour que soient respectés les droits de la famille dans le système de l'éducation aussi bien privé que public constituent aujourd'hui une manifestation fondamentale de la responsabilité des chrétiens dans la vie publique.

8. Le recours à l'autorité des organisations internationales pour imposer des changements civilisationnels antichrétiens, en faisant abstraction de la démocratie représentative, détruit l'autorité du droit international et éveille une inquiétude justifiée de nombreux catholiques. C'est une pratique qui est en contradiction avec le droit des traités de l'Union européenne qui envisage le respect du principe de subsidiarité et renferme les clauses de non-ingérence dans les choix civilisationnels et culturels des Etats-membres.

9. Nous sommes convaincus que le synode tiendra compte de ces menaces en appelant *de nomine* les idéologies et les mécanismes institutionnels responsables pour de telles tentatives.

3. La pastorale

1. Il est nécessaire de souligner qu'au cœur de la pastorale familiale se trouve le mariage sacramentel – communauté primaire constituant le fondement de la famille. Une famille ainsi perçue constitue un milieu approprié pour la croissance dans la foi des époux et de leurs enfants.

2. L'Eglise ne peut pas cesser de faire appel aux membres des familles de donner témoignage les uns aux autres et au monde en rappelant que le devoir fondamental des parents est d'assister leurs enfants sur la voie vers le salut. La famille, c'est la voie vers la sainteté et elle doit devenir une communauté salutaire.

3. Le mariage et la famille doivent être objet du service que l'Eglise effectue et la pastorale des couples et des familles devrait constituer le devoir central des évêques et des prêtres.

4. La pastorale exige un enseignement doctrinal et moral lisible. Une importance toute particulière revient aux vérités sur le fondement sacramentel de la famille et sur les appels, qui en résultent, à l'amour, à la fidélité, à la responsabilité et à la chasteté.

5. Une formation spirituelle permanente des familles est indispensable. Les problèmes relatifs à l'existence et à l'accessibilité de la direction spirituelle, des centres d'aide aux familles, de la préparation appropriée au mariage, de la pastorale des jeunes couples mariés et des couples vivant dans le mariage depuis plusieurs années, sont une question d'ordre primordial.

6. La formation des prêtres devrait leur donner des capacités nécessaires pour s'occuper de la pastorale de la famille. La pastorale familiale ce n'est pas seulement une pastorale spécialisée, mais c'est une forme constitutive de la pastorale.

7. Il est important qu'en plus de l'attention, consacrée à juste titre aux familles en crise, aux personnes qui cherchent et qui doutent, il existe aussi un soutien approprié pour ceux qui tâchent de vivre conformément à l'enseignement de l'Eglise.

8. Il existe le besoin de valoriser les familles qui, par leur vie, donnent un témoignage crédible à l'enseignement du Rédempteur.

4. L'éducation

1. Il faut créer un espace d'éducation favorable pour la dimension spirituelle de la famille et pour la formation des vertus permettant à l'homme de se développer intégralement. Il semble opportun d'attirer l'attention sur le droit des parents à façonner le modèle de l'éducation de leurs enfants – droit qui est un effet direct de la liberté de confession et de la souveraineté de la famille face à l'Etat. Il ne faut pas oublier non plus que c'est aux parents qu'appartient le devoir de chercher des écoles à programme catholique ou au moins respectant la religion et la culture chrétienne.

2. Le droit des parents à façonner le modèle de l'éducation de leurs enfants peut être réalisé de deux façons. Par la création d'institutions catholiques et par une éducation publique, fondée sur le respect des droits de la famille.

3. Dans le premier cas, il est indispensable de faire appel à la hiérarchie de l'Eglise et aux institutions catholiques ainsi qu'aux autorités publiques pour que soit offerte une aide pratique à tous ceux qui se chargent de créer des maternelles, des jardins d'enfants, des écoles, des salles de loisirs, des clubs catholiques et autres formes d'assistance.

4. Dans le second cas, celui des écoles publiques, il est indispensable que l'Eglise lance un appel aux autorités, au monde politique et aux institutions internationales pour que, dans les écoles appartenant au système de l'éducation publique, soit respecté le droit des parents à élever leurs enfants conformément à leurs convictions religieuses et morales.

5. Il est aussi important de soutenir l’Eglise afin que soit possible la réalisation de l’obligation scolaire dans le cadre de l’enseignement à domicile à quoi s’oppose la législation de nombreux pays.

6. Malheureusement, souvent les écoles publiques ne sont pas un lieu qui garantirait le respect des vérités et des principes confessés par les chrétiens. Il arrive que les écoles non seulement ne respectent pas l’impartialité déclarée, mais – contre la volonté des parents – deviennent un instrument de lutte contre la religion et la famille. L’affaiblissement du rôle des parents est accompagné par la croissance de l’importance des organisations qui traitent l’école comme instrument d’athéisation planifiée et de sexualisation des tous petits.

7. Le devoir des pasteurs est de soutenir les familles et les organisations catholiques face aux permanentes tentatives visant à limiter leurs droits d’éducateurs et d’enseignants.

8. Il semble indispensable de souligner très clairement que l’éducation sexuelle n’est neutre ni du point de vue de convictions, ni du point de vue de religion.

9. Il est indispensable de mobiliser les prêtres et les laïcs pour former des enseignants et des éducateurs qui seraient capables de créer et de réaliser un programme global de type classique de l’éducation et de l’enseignement à tous les niveaux de l’éducation scolaire.

5. La civilisation de la vie

1. L’importante vocation de l’Eglise est de prôner la civilisation de la vie. Il est important de rappeler les thèses que renferme l’encyclique *Evangelium vitae*: „L’Evangile de la vie se trouve au cœur du message de Jésus” (*Evangelium vitae*, art. 1).

2. Bien que la protection de la vie humaine depuis sa conception jusqu’à sa mort naturelle soit fondée sur la vérité reconnue par la raison humaine même

sans l'apport de la foi surnaturelle, dans ce domaine un rôle irremplaçable revient aux familles chrétiennes.

3. L'éducation pour la défense de la vie est un devoir de l'Eglise, de la hiérarchie et des laïcs.

4. L'Eglise a le devoir de promouvoir la civilisation de la vie. L'attitude de l'accueil du don de la vie et surtout le courage d'avoir beaucoup d'enfants doivent être mis en valeur.

5. Un témoignage particulièrement important de l'ethos chrétien est la pratique visant à restituer aux personnes handicapées la place qui leur est due dans la vie sociale, culturelle et religieuse.

6. Dans beaucoup de parties du monde, nous vivons au sein d'une civilisation qui est ouvertement hostile aussi bien au principe de la dignité innée de la personne humaine qu'au droit à la vie depuis sa conception jusqu'à sa mort naturelle. Un des exemples de cette hostilité, c'est la législation sur la contraception, l'insémination artificielle, l'avortement, y compris l'avortement eugénique et l'euthanasie.

7. La conséquence de ces attitudes, c'est l'élimination de la conviction que l'enfant est un don de Dieu. La famille, „elle est véritablement « le sanctuaire de la vie..., le lieu où la vie, don de Dieu, peut être convenablement accueillie et protégée contre de nombreuses attaques auxquelles elle est exposée, le lieu où elle peut se développer suivant les exigences d'une croissance humaine authentique »(119) C'est pourquoi le rôle de la famille est déterminant et irremplaçable pour bâtir la culture de la vie" (*Evangelium vitae*, art. 92). Revendiquer courageusement les droits de la famille et les principes de la civilisation de la vie est actuellement un très important témoignage de la ferveur chrétienne.

8. Il faut constamment rappeler, surtout aux catholiques engagés dans la politique, que l'Etat et sa législation ont le devoir de protéger la vie humaine depuis sa conception jusqu'à sa mort naturelle.

6. La famille et la civilisation

1. La foi s'exprime toujours par la civilisation, c'est pourquoi l'Eglise ne peut pas renoncer à bâtir une civilisation chrétienne. Les chrétiens doivent la créer et, celle qui existe déjà, la transformer de sorte à ce qu'elle soit capable de présenter la vérité révélée sur Dieu et la famille. Cultiver la civilisation chrétienne est une forme de coopération avec Dieu dans l'œuvre du salut.

2. La civilisation doit révéler la vérité sur la nature humaine, le mariage et la famille. Beaucoup de drames au sein de la famille contemporaine ont leurs origines dans la fausse image de la vocation de l'homme que l'on propage aujourd'hui. Le besoin de réponses que l'on ne peut trouver que dans l'authentique civilisation chrétienne se manifeste aujourd'hui très fort.

3. La création de la civilisation chrétienne exige des mécanismes concrets de soutien pour les écoles, les universités, les médias et l'art catholiques. Poser des fondements du mécénat de l'Eglise est un besoin important de notre époque.

4. L'Eglise ne peut pas renoncer à la critique des formes négatives de la civilisation moderne. Il est de son devoir de s'opposer fermement à l'humiliation de l'homme et de la famille, à l'afflux de la pornographie, à la publicité de diverses formes d'asservissement spirituel et physique – mais surtout de montrer la beauté de la vérité chrétienne sur la famille. „C'est par la famille que se déploie l'histoire de l'homme, l'histoire du salut de l'humanité. (...) la famille se trouve au centre du grand affrontement entre le bien et le mal, entre la vie et mort, entre l'amour et tout ce qui s'oppose à l'amour. C'est à la famille qu'est confiée la tâche de lutter d'abord pour libérer les forces du bien, dont la source se trouve dans le Christ Rédempteur de l'homme. Il faut faire en sorte que chaque foyer s'approprie ces forces, afin que, selon l'expression utilisée lors du millénaire du christianisme en Pologne, la famille soit „forte de Dieu.”” (*Lettre aux Familles du Pape Jean Paul II*, art. 23)

FORUM DER KATHOLISCHEN MILIEUS „ZWISCHEN SYNODEN“

Die Kirche in Polen, die eine der größten kirchlichen Gemeinschaften Europas ist, fühlt sich verpflichtet, sich an der Diskussion über dringende und wichtige Angelegenheiten bezüglich der katholischen Ehe und Familie zu beteiligen. Dazu sind auch Laien verpflichtet.

Das Forum „Zwischen Synoden“, das aus der Initiative der Politischen Theologie und des Lehrstuhls für Kulturphilosophie der Fakultät der Christlichen Philosophie an der Kardinal-Stefan-Wyszynski-Universität versammelt wurde, hat eine Reihe von Zusammenkünften bezüglich der wichtigsten, vor der katholischen Familie stehenden Herausforderungen organisiert. Zu der Diskussion wurden Vertreter von mehreren intellektuellen Milieus und von geistlichen Gemeinschaften eingeladen, die an den Debatten über die Rolle der zeitgenössischen Kirche aktiv teilnehmen. Der Katalog der wichtigsten Fragen in Bezug auf Ehe und Familie ist die Folge der Arbeiten des Forums.

Sollten sich die auf diese Art und Weise eingesammelten Diagnosen und Ansichten der polnischen Laien als ein nützlicher Hinweis bei der Arbeit der Synodenväter der Ordentlichen Generalversammlung der Bischofssynode über die Familie erweisen, bleibt es unsere Hoffnung.

An den Arbeiten des Forums „Zwischen Synoden“ haben nachstehende Personen teilgenommen:

Ewa Czaczkowska (Areopag21 – *Christliches Portal*)

Mariusz Dzierżawski (Stiftung Pro – Recht auf Leben)

Michał Gierycz (Gemeinschaft Emmanuel)

Grzegorz Górny (die Fronda – *Zeitschrift*)

Jerzy Gustowski (Gemeinschaft Emmanuel)

Dariusz Karłowicz (Politische Theologie)

Milena Kindziuk (Tygodnik Niedziela)

Artur Kołaczek (Hauskirche, Bewegung Licht – Leben)

Piotr Legutko (Gość Niedzielny – *Zeitschrift* Der Sonntagsgast)

Mateusz Matyszkowicz (Frona Lux – *Quartalszeitschrift*)

Paweł Milcarek (Christianitas – *Quartalszeitschrift*)

Łukasz Ofiara (Centrum Myśli Jana Pawła II – Zentrum des Gedankens von Johannes Paul II.)

Tomasz Rowiński (Christianitas – *Quartalszeitschrift*)

Barbara Sułek-Kowalska (Idziemy – *Wochenzeitschrift* „Wir gehen“)

Prof. Zbigniew Stawrowski (Kardinal-Stefan-Wyszynski-Universität, Tischner-Institut)

Norbert Szczepański (Centrum Myśli Jana Pawła II – Zentrum des Gedankens von Johannes Paul II.)

Konrad Szymański (ehemaliger Europa-Abgeordnete)

Tomasz Wiścicki (Publizist)

Priester:

Priester Prof. Jacek Grzybowski (Philosophische Fakultät der Kardinal-Stefan-Wyszynski-Universität)

Priester Prof. Franciszek Longchamps de Bérier (Juristische Fakultät der Jagiellonen-Universität)

Priester Prof. Piotr Mazurkiewicz (Institut für Politikwissenschaft der Kardinal-Stefan-Wyszynski-Universität)

Priester Prof. Jan Sochoń (Philosophische Fakultät der Kardinal-Stefan-Wyszynski-Universität)

Priester Prof. Robert Skrzypczak (Päpstliche Theologische Fakultät)

FRAGEN, AUF WELCHE WIR DIE SYNODENVÄ- TER AUFMERKSAM MACHEN MÖCHTEN

1. Das Bedürfnis nach Theologie der Familie

1. Wir sind zutiefst davon überzeugt, dass die Welt von heute die christliche Lehre über Ehe und Familie braucht. Es besteht eine große Versuchung, die Definition der sakramentalen Ehe und der darauf aufgebauten Familie abzuschwächen. Wir finden es sehr wichtig an das übernatürliche und naturrechtliche Ziel und den Sinn der Familie samt ihren Rechten und Aufgaben zu erinnern. Angesichts der künftigen Synode hoffen wir auf eine Vertiefung der Theologie der Ehe und der Familie. Besonders die Fragen des der Familie zugrundeliegenden Ehesakraments und der Familienrechte, derer Beziehungen zu dem Staat und zu internationalen Institutionen, der Aufgaben der Seelsorge der Familie, der Kultur und der Körpertheologie scheinen von großer Wichtigkeit zu sein. Separate Aufmerksamkeit verdienen die Probleme der Bildung im Zusammenhang mit der Freiheit der Kirche bei Verkündigung der Wahrheit, mit den Elternrechten und mit der religiösen Freiheit.

2. Die Kirche darf ihre Lehr- und Erziehungsfunktion nicht abtreten, selbst wenn sie deswegen einer heftigen Kritik ausgesetzt ist. Das Schweigen der Kirche bei der zeitgenössischen Neudefinition der Konzeption der Familie wird manchmal als die Flucht des Hirten weg von seinen Schafen gesehen. Die Kirche trägt sowohl die Verantwortung für die Bildung der Gläubigen, die mitten in der gegenwärtigen Welt leben, als auch hat sie die Lehre all denjenigen klar und ohne jene Zweideutigkeit beizubringen, die außerhalb der Kirche leben. In beiden Fällen scheint ein vertieftes theologisches, anthropologisches, moralisches und gesellschaftliches Nachdenken unentbehrlich

zu sein, das uns dabei hilft, die Antworten der göttlichen Offenbarung auf die Fragen zu verstehen, welche uns die sich stets ändernde Welt stellt.

3. Das Gottesvolk sieht voller Zuversicht entgegen, dass die Synodenväter die Ideologie und die institutionellen Mechanismen, welche der Familie gefährden, einer sorgfältigen Analyse unterziehen werden. Die künftige Synode weckt die Hoffnung, dass Ideen, Institutionen und Mechanismen, die zu der vom Papst Franziskus genannten „ideologischen Kolonialisierung“ der gegenwärtigen Welt führen, angezeigt und beim Namen genannt werden. Unter anderem gehören dazu Schulprogramme, welche die Ehe der geistigen und ethischen Dimension berauben, als auch kulturelle und erzieherische Mechanismen der sexuellen Erziehung und Demoralisation von Kindern und Jugendlichen. Sie sollen auf klare und verständliche Art und Weise beschrieben und beurteilt werden. Besonders beunruhigend ist das Diktat der Politik in Bezug auf Anthropologie und Medizin, welches auf die Destabilisierung des Geschlechts und die Neudefinition der Familie abzielt.

2. Der Staat, das Recht, die Politik

1. Wir müssen uns dies in Erinnerung zurückrufen, dass die Familie im Verhältnis zum Staat ursprünglich ist. Die Familienrechte resultieren aus der Natur ihrer Aufgaben und Pflichten und deshalb unterliegen sie keinen arbiträren Einschränkungen. Die Familie ist ein natürliches Subjekt der Rechte: „Die Familie hat das Recht, ihre soziale und politische Funktion beim Aufbau der Gesellschaft auszuüben“ (*Charta der Familienrechte*, Art. 8). Deswegen sollen sowohl die internationalen Institutionen, als auch staatliche Institutionen immer im Dienst an der Familie stehen. „Familien haben ein Recht, von den staatlichen Behörden eine angemessene Familienpolitik auf juristischem, wirtschaftlichem, sozialem und steuerlichem Gebiet erwarten zu können, die jedwede Benachteiligung ausschließt“ (*Charta der Familienrechte*, Art. 9).

2. Die Kirche hat die katholische Familie vor derjenigen Politik zu schützen, die das Programm des Kampfes gegen Familie unter dem Vorwand der Neutralität realisieren.

3. In der öffentlichen Debatte über das Wesen der Familie als Eheband zwischen Mann und Frau und deren Kinder bedürfen die Gläubigen einer starken Stimme der Kirche.

4. Die Eltern erwarten, dass die Kirche sich nicht von der Unterstützung der Familien bei Streitigkeiten mit denjenigen Institutionen distanzieren wird, die die kontroversen Erziehungsprogramme fördern.

5. Es mag besonders von Belang sein, auf die institutionellen – sowohl nationalen als auch übernationalen – Finanzierungsmechanismen von den Maßnahmen hinzuweisen, welche die Neudefinition der Familie, Sexualisierung von Kindern und Jugendlichen, wie auch die Förderung von im Widerspruch mit der Kirchenlehre stehenden Ideologien zum Ziel haben.

6. Die Herausforderungen von heute verlangen einen deutlichen Appell der Kirche an die christlichen Politiker und an die internationalen Organisationen, damit sie Familienrechte und das menschliche Leben mutig schützen.

7. Bemühungen um den Respekt für Familienrechte im privaten wie auch im öffentlichen Ausbildungssystem bilden heutzutage einen fundamentalen Ausdruck der Verantwortung der Christen im öffentlichen Leben.

8. Die Autorität des internationalen Rechts wird zerstört, wenn die internationalen Organisationen zur Durchsetzung von antichristlichen Zivilisationsänderungen unter Ausschluss von der Vertretungsdemokratie ausgebeutet werden, was bei vielen Katholiken besorgniserregend ist. Dieses Handeln widerspricht dem Vertragsrecht der EU, das die Einhaltung des Subsidiaritätsprinzips voraussetzt und Klauseln über die Nichteinmischung in Zivilisations- und Kulturentscheidungen der Mitgliedstaaten beinhaltet.

9. Wir haben die Hoffnung, dass die Synode auf die Gefährdungen hinweist, indem die für derartige Versuche verantwortlichen Ideologien und institutionellen Mechanismen beim Namen genannt werden.

3. Die Seelsorge

1. Es ist hier unbedingt hervorzuheben, dass das Herz der Familienseelsorge die sakramentale Ehe ist – eine ursprüngliche Gemeinschaft, die der Familie zugrunde liegt. So begriffene Familie bildet das richtige Milieu für das Wachsen im Glauben von Eheleuten und Kindern.

2. Die Kirche hat alles Mögliche zu tun, die Familienmitglieder aufzurufen, füreinander und untereinander Zeugnisse abzulegen und dabei zu erinnern, dass die Grundaufgabe der Eltern ist, Hilfe auf dem Weg zur Erlösung zu leisten. Die Familie ist der Weg zur Heiligkeit und sie muss zu einer erlösenden Gemeinschaft werden.

3. Die Kirche muss der Ehe und der Familie dienen und die Ehe- und Familienseelsorge soll die zentrale Aufgabe der Bischöfe und Priester sein.

4. Die Seelsorge bedarf einer klaren Doktrin- und Morallehre. Der besondere Schwerpunkt liegt in den Wahrheiten über die sakramentale Grundlage der Familie und über die daraus resultierenden Aufrufe zur Liebe, Treue, Verantwortung und Reinheit.

5. Unentbehrlich ist dabei eine permanente geistige Familienformation. Von größter Bedeutung sind die Fragen des Vorhandenseins und der Zugänglichkeit von geistlichen Leitern, von Beratungsstellen für Familien, mit der entsprechenden Ehevorbereitung, wie auch mit der Seelsorge von jungen und reifen Ehepaaren.

6. In der Priesterformation sollen Kenntnisse zur Führung von Eheseelsorge entwickelt werden. Die Familienseelsorge ist nicht nur eine der Spezialseelsorge, sondern auch eine konstitutive Form der Seelsorge.

7. Es ist wichtig, dass neben der entsprechenden Aufmerksamkeit, die den Familien in Krisen, den Menschen auf der Suche nach Gott und den Men-

schen mit Zweifeln an Gott geschenkt wird, auch diejenigen angemessen unterstützt werden, die in Übereinstimmung mit der Kirchenlehre leben.

8. Es ist nötig, die Familien zu fördern und zu stärken, die mit ihrem Leben von der Lehre des Erlösers glaubwürdig zeugen.

4. Die Ausbildung

1. Man soll einen Raum für die Ausbildung schaffen, die für die geistige Dimension der Familie und für Gestaltung der zur vollkommenen Entwicklung des Menschen führenden Tugenden günstig ist. Es scheint notwendig auf das Recht der Eltern hinzuweisen, Erziehungsmodelle der Kinder zu gestalten – das Recht, welches direkt aus der religiösen Freiheit und aus der Souveränität der Eltern gegenüber dem Staat hervorgeht. Wir dürfen von der elterlichen Pflicht nicht vergessen, für Kinder solche Schulen auszuwählen, in denen katholische Ausbildungsprogramme realisiert oder in denen zumindest die christliche Religion und Kultur respektiert werden.

2. Das Recht der Eltern, Model der Erziehung ihrer Kinder zu gestalten, kann auf zwei verschiedene Weise abgewickelt werden. Erstens können katholische Institutionen gebildet und zweitens kann öffentliche Erziehung unter Einhaltung des Respekts für Familienrechte entwickelt werden.

3. In dem ersten Fall scheint es notwendig zu sein, die katholische Hierarchie, katholische Institutionen und öffentliche Behörden zur zweckmäßigen Hilfeleistung für diejenigen aufzurufen, die beabsichtigen, katholische Kindergärten, Schulen, Kulturanstalten und Klubs usw. zu eröffnen.

4. In der zweiten Frage (öffentliche Schulen) soll die Kirche an Behörden, an politische Welt und an internationale Institutionen unbedingt appellieren, damit in den öffentlichen Schulen das Elternrecht auf Erziehung der Kinder in Übereinstimmung mit ihren moralischen und religiösen Überzeugungen respektiert wird.

5. Es ist wichtig, dass die Kirche ihre Unterstützen gibt, damit allgemeine Schulpflicht auch in Form von Homeschooling (sog. Schule zu Hause) erfüllt werden könnte, was in vielen Ländern heutzutage vorschriftswidrig ist.

6. Die öffentlichen Schulen sind oft leider keine Garanten mehr, dass christliche Wahrheiten und Normen respektiert werden. Es kommt manchmal vor, dass in den Schulen der Grundsatz der Unparteilichkeit nicht eingehalten wird, sondern vielmehr werden die Schulen – dem Elternwillen zuwider – zu Werkzeugen des Kampfes gegen Religion und Familie. Die Abschwächung der Elternrolle wird durch das wachsende Ansehen von Organisationen begleitet, für welche die Schule ein Werkzeug der vorgeplanten Atheisierung und Sexualisierung von Jüngsten ist.

7. Da die Erziehungs- und Ausbildungsrechte ständig eingeschränkt werden, sind die Hirten verpflichtet, die Familien und katholische Organisationen hierbei zu unterstützen.

8. Hier muss betont werden, dass die sexuelle Erziehung weder weltanschaulich noch religiös neutral ist.

9. Lehrer und Erzieher sollen weitergebildet werden, um das gesamte, klassische Schulprogramm samt der katholischen Erziehung auf sämtlichen Niveaus der Schulbildung aufzubauen und zu realisieren, aus diesem Grund müssen Seelsorger und Laien dazu mobilisiert werden.

5. Die Zivilisation des Lebens

1. Die wesentliche Berufung der Kirche ist die Zivilisation des Lebens zu verkünden. Notwendig zu erinnern sind die Thesen aus *Evangelium vitae*: „Das Evangelium vom Leben liegt im Herzen der Botschaft Jesu“ (*Evangelium vitae*, Art. 1).

2. Obwohl der Schutz des Lebens von der Empfängnis bis zum natürlichen Tod auf Wahrheit basiert, die für den menschlichen Verstand auch ohne

etwaige Mitwirkung des übernatürlichen Glaubens klar ist, fällt den christlichen Familien bei diesem Werk eine besondere Rolle zu.

3. Die Kirche, die Hierarchie und die Laien haben die Aufgabe, Menschen zugunsten des Schutzes des Lebens zu erziehen.

4. Die Kultur des Lebens muss unbedingt gefördert werden. Die Haltung, jedes Lebens als die Gabe anzunehmen, und zumal sich mit Mut für eine kinderreiche Familie zu entscheiden, muss anerkannt werden.

5. Eine besondere christliche Lebenshaltung ist es, Behinderten den ihnen gebührenden Platz im öffentlichen, kulturellen und religiösen Leben zu garantieren.

6. An vielen Orten der Welt leben wir in der Zivilisation, die offen feindlich gegen die angeborene Würde einer Person und gegen das Recht auf Leben von der Empfängnis bis zum Tod eingestellt ist. Beispiele für diese Feindlichkeit bildet die Gesetzgebung bezüglich der Empfängnisverhütung, bezüglich künstlicher Befruchtung, Abtreibung, eugenischer Indikation und Euthanasie.

7. Als Konsequenz dieser Haltungen wird die Überzeugung vernichtet, dass ein Kind die Gabe Gottes sei. „Die Familie ist wahrlich das Heiligtum des Lebens, der Ort, an dem das Leben, Gabe Gottes, in angemessener Weise angenommen und gegen die vielfältigen Angriffe, denen es ausgesetzt ist, geschützt wird und wo es sich entsprechend den Forderungen eines echten menschlichen Wachstums entfalten kann. Darum ist die Rolle der Familie beim Aufbau der Kultur des Lebens entscheidend und unersetzlich.“ (*Evangelium vitae*, Art. 92). Mutiger Einsatz für Familienrechte und Grundsätze der Lebenszivilisation ist heutzutage ein wichtiger Ausdruck und Zeugnis der christlichen Leidenschaft.

8. Es ist nötig permanent zu erinnern und vor allem von den für Politik engagierten Katholiken zu verlangen, dass der Staat und das staatliche Recht verpflichtet ist, das menschliche Leben vorbehaltlos zu schützen.

6. Die Familie und die Kultur

1. Der Glaube kommt immer durch die Kultur zum Ausdruck, deswegen darf die Kirche nicht darauf verzichten, die christliche Kultur aufzubauen. Die Christen sollen Kultur aufbauen und die schon vorhandene so umwandeln, damit sie die offenbarte Wahrheit über Gott und Familie verkünden könnte. Eine Art der Zusammenarbeit mit Gott beim Erlösungswerk sei die christliche Kultur aufzubauen.

2. Die Kultur soll die ganze Wahrheit über die Natur des Menschen, der Ehe und der Familie offenkundig machen. Die Quelle der mehreren Unglücke der zeitgenössischen Familie ist ein falsches Bild der menschlichen Berufung, das in der heutigen Kultur vorhanden ist. Mit doppelt so starker Kraft kommt ans Licht das Verlangen nach Antworten, die ausschließlich in der authentischen christlichen Kultur zu finden sind.

3. Der Aufbau von christlichen Kultur bedarf konkreter Handlungen, bei denen katholische Schulen, Hochschulen, Medien und Kunst unterstützt werden sollen. Ein wichtiges Bedürfnis unserer Zeiten ist, die Grundlage für das kirchliche Mäzenatentum zu schaffen.

4. Die Kirche darf auf die Kritik der negativen Formen der gegenwärtigen Kultur nicht verzichten. Des Weiteren ist die Kirche verpflichtet, sich jeder Erniedrigung des einzelnen Menschen und der Familie, der Überflutung von Pornographie, der Werbung von verschiedenen Formen der geistlichen und körperlichen Abhängigkeit zu widersetzen und vor allem die Schönheit der christlichen Wahrheit über die Familie zu zeigen. „Durch die Familie hindurch fließt die Geschichte des Menschen, die Geschichte der Errettung der Menschheit. Die Familie befindet sich im Zentrum des großen Kampfes

zwischen Gut und Böse, zwischen Leben und Tod, zwischen der Liebe und allem, was sich der Liebe widersetzt. Der Familie ist die Aufgabe anvertraut, vor allem für die Befreiung der Kräfte des Guten zu kämpfen, dessen Quelle sich in Christus, dem Erlöser des Menschen, befindet. Es gilt darauf hinzuwirken, dass diese Kräfte allen Familien gehören werden.“ (*Brief an die Familien*, Art. 23)

Тłum. Małgorzata Maszewska, poprawił. o. Zenon Hanas SAC

EL FORO DE LOS ENTORNOS CATOLICOS „ENTRE LOS SINODES”

La Iglesia en Polonia como una de las Iglesias mas grandes de Europa, siente la obligación de participar en el debate sobre las cuestiones urgentes y importantes referidas al matrimonio catolico y la familia. La misma obligación se impone a los fieles laicos.

El Foro “Entre los Sinodes” convocado por la iniciativa de la Teología Política y Catedra de Filosofía de la Cultura de la Facultad de Filosofía Cristiana UKSW ha organizado una serie de reuniones sobre los mayor retos que la familia catolica debe afrontar. Se invitó a participar en los debates los representantes de los circulos intelectuales y formativos que están activamewnte presentes en la discusión sobre las funciones de la Iglesia moderna. Resultados de los trabajos del Foro han dado lugar por un catalogo de los cuestiones mas importantes relacionadas con la problematica de matrimonio y familia.

Tenemos ezperanza que el diagnostico de la situación y opiniones de los fieles laicos de Polonia serán de utilidad para el trabajo de los Padres sinodales durante el Sínodo Ordinario de los Obispos sobre la familia.

En los trabajos del Foro “Entre los sinodes” participaron:

Ewa Czaczkowska (Areopag21)

Mariusz Dzierżawski (Fundacion Pro – derecho a la vida)

Michał Gierycz (Comunidad de Emmanuel)

Grzegorz Górny (Fronda)
Jerzy Gustowski (Comunidad de Emmanuel)
Dariusz Karłowicz (Teologia Politica)
Milena kindziuk (Tygodnik Niedziela)
Artur Kołaczek (La Iglesia Domestica, Movimiento Luz-Vida)
Piotr Legutko (Gość Niedzielny)
Mateusz Matyszkowicz (Fronda Lux)
Paweł Milcarek (Christianitas)
Łukasz Ofiara (Centro del Pensamiento de Juan Pablo II)
Tomasz Rowiński (Christianitas)
Barbara Sułek-Kowalska (Tygodnik Idziemy)
prof. Zbigniew Stawrowski (UKSW, Instituto de Tischner)
Norbert Szczepański (Centro del Pensamiento de Juan Pablo II)
Konrad Szymański (ex diputado al Parlamento Europeo)
Tomasz Wiścicki (Więź)

Los sacerdotes:

Rev. Padre prof. Jacek Grzybowski (Facultad de Filosofia UKSW)
Rev. Padre. prof. Franciszek Longchamps de Bériér (Facultad de Derecho UJ)
Rev. Padre prof. Piotr Mazurkiewicz (Instituto de Ciencias Politicas UKSW)
Rev. Padre prof. Jan Sochoń (Facultad de Filosofia UKSW)
Rev. Padre prof. Robert Skrzypczak (Pontificia Facultad de Teologia)

LAS CUESTIONES QUE MERECE LA ATENCIÓN DE LOS PADRES SINODALES

1. La necesidad de una teología de familia

1. Expresamos nuestra firme convicción de que el mundo contemporáneo necesita la enseñanza cristiana sobre el matrimonio y la familia. Existe una tendencia creciente a tornar al matrimonio sacramental y la familia asentada sobre tal fundamento un concepto diluido. De gran importancia creemos recordar de sobrenatural y jurídico natural objetivo y sentido de la familia con sus derechos y tareas. El próximo Sinodo nos permite esperar un profundizamiento de teología del matrimonio y la familia. La cuestión de la dimensión sacramental del matrimonio en que se basa la familia, además de los derechos de la familia y su relación con estado y instituciones internacionales, parece ser especialmente importante. Las cuestiones referidas al pastoral familiar, cultura, teología del cuerpo son igualmente fundamentales. Una atención particular merecen los problemas de educación situados en el contexto de libertad de la Iglesia en proclamación de la verdad, los derechos de los padres y libertad religiosa.

2. La Iglesia, aunque se está siendo criticada, no puede renunciar a su función docente y educativo. El silencio de la Iglesia respecto de la revisión del concepto de familia suele ser interpretado como una huida del pastor que abandona a sus ovejas. La Iglesia es responsable no solo de educación de los fieles que viven en el mundo moderno, sino también de proveer una enseñanza clara y sin ambigüedades a los que viven fuera de la Iglesia. En ambos casos es necesaria una profunda reflexión teológica, antropológica, moral

y social que ayude a entender como la Revelación responde a las preguntas del mundo en constante cambio.

3. El Pueblo de Dios espera con confianza que los Padres Sinodales analizaran cuidadosamente la ideología y mecanismos institucionales que amenazan a la familia. El proximo Sinodo despierta la esperanza de que sean indicadas y llamadas por su nombre las ideas, instituciones y mecanismos que conduzcan a lo que Papa Francisco llama “colonización ideológica” del mundo contemporaneo. Entre los fenomenos que requieren una clara descripción y evaluación están programas educativos de escuela que despojan al matrimonio de su dimensión etico y espiritual, además que los mecanismos cultural y educativos de sexualización y demoralización de los niños y jovenes. El dictado de politica en el campo de antropologia y medicina es orientado a desestabilización de sexo y redefinición de familia es particularmente preocupante.

2. Estado, derecho, politica

1. Conviene recordar que la familia, sociedad natural, existe antes que el Estado. Los derechos de la familia derivan de sus tareas y obligaciones que le son propias por naturaleza y no pueden ser sujetos a restricciones arbitrarias. Familia es un sujeto natural de los derechos: „La familia tiene el derecho de ejercer su función social y política en la construcción de la sociedad” (*Carta de los derechos de la familia*, art. 8). Por consiguiente, tanto instituciones internacionales como instituciones del estado deben estar al servicio de la familia. “Las familias tienen el derecho de poder contar con una adecuada política familiar por parte de las autoridades públicas en el terreno jurídico, económico, social y fiscal, sin discriminación alguna” (*Carta de los derechos de la familia*, art. 9).

2. La Iglesia catolica tiene el deber de proteger la familia catolica contra las politicas que bajo la apariencia de neutralidad realizan un programa planificado de lucha contra la familia.

3. Los fieles necesitan una voz fuerte de la Iglesia en el debate institucional sobre la naturaleza de la familia como unión entre un hombre y una mujer juntamente con su prole.

4. Los padres esperan que la Iglesia no vacile en prestar su apoyo a la familia en su polémica con las instituciones que fomentan controvertidos programas educativos.

5. Parece muy importante atraer la atención a los mecanismos institucionales – nacionales y transfronterizos – de financiación de las acciones encaminadas a redefinir la familia, introducir la sexualización de los niños y jóvenes, promover las ideologías contrarias a la doctrina católica.

6. Para enfrentar los desafíos de hoy es necesario un llamamiento explícito de la Iglesia a políticos cristianos y organizaciones internacionales por una defensa valiente de los derechos de familia y la vida humana.

7. Los esfuerzos encaminados a hacer respetar los derechos de la familia en el campo del sistema educativo privado y público constituyen una expresión fundamental de la responsabilidad de los cristianos en la vida pública.

8. El uso de la autoridad de las instituciones internacionales para forzar anticristianos cambios de civilización dejando de lado la democracia representativa destruye la autoridad del derecho internacional y provoca una preocupación justificada de los católicos. Es una práctica incompatible con el derecho de la Unión Europea que presupone el respeto del principio de subsidiariedad y incluye una cláusula de no intervención en las decisiones culturales y civilizatorias de los Estados miembros.

9. Estamos convencidos que el Sínodo llamará la atención sobre estas amenazas, llamando por su nombre a la ideología y a los mecanismos institucionales responsables de estos intentos.

3. La asistencia pastoral

1. Es necesario indicar que un matrimonio sacramental – comunidad íntima en que se fundamenta la familia – representa el corazón de la asistencia pastoral. Entendida así, la familia constituye un ambiente propio en el que los cónyuges juntamente con sus hijos pueden crecer en la fe.

2. La Iglesia dirige una llamada a todos los miembros de la familia para que den un testimonio los unos ante los otros y ante el mundo de su vida familiar, recordando que la tarea fundamental de los padres es ayudar a sus hijos en el camino de la salvación. La familia es el camino de la santidad y debe que hacerse una comunidad salvífica.

3. La Iglesia debe ponerse al servicio del matrimonio y la familia, mientras que la pastoral del matrimonio y la familia debe ser una tarea central de obispos y sacerdotes.

4. La asistencia pastoral requiere una clara enseñanza moral y doctrinal. Son de gran importancia las verdades que refieren al fundamento sacramental de la familia y consiguientes llamadas al amor, fidelidad, responsabilidad y castidad.

5. Una permanente formación espiritual de las familias es indispensable. La accesibilidad de la dirección espiritual y asesoramiento familiar, una preparación adecuada al matrimonio, además que la asistencia pastoral por cónyuges jóvenes y maduros son de crucial importancia.

6. Una formación sacerdotal debe ayudar seminaristas a desarrollar las habilidades necesarias para asistencia familiar. La pastoral familiar no es solamente uno de los pastorales especiales pero es una parte esencial del cuidado pastoral.

7. Es importante, aparte del atención prestada a las familias en crisis, a las personas que buscan la verdad y tienen dudas, que también se preste apo-

yo y asistencia adecuada a los fieles que buscan vivir según la enseñanza de la Iglesia.

8. Existe la necesidad de valorar adecuadamente a las familias que con su vida ofrecen un testimonio creíble de la enseñanza del Salvador.

4. Educación

1. Se afirma la necesidad de crear un espacio común de educación agradable para dimensión espiritual de la familia y formación de virtudes que hacen posible el pleno desarrollo humano. Parece razonable indicar que los padres tienen derechos de diseñar un modelo educativo de sus hijos – este derecho se deriva directamente de libertad religiosa y soberanía de la familia reconocida como sociedad primordial. Pero entonces los padres tienen la responsabilidad de escoger a sus hijos las escuelas con programa católico o escuelas que por los menos tratan con respeto a religión y cultura cristiana.

2. El derecho de los padres de diseñar un modelo educativo por sus hijos se puede realizar de dos maneras: a través de creación de las instituciones católicas y a través la educación pública construida sobre el respeto a los derechos de familia.

3. En el primer caso es necesario una llamada a la jerarquía eclesial, las instituciones católicas y los poderes públicos para que presten ayuda práctica a todos los que emprenden la tarea de abrir guarderías y escuelas católicas, los centros de atención infantil, los clubes etc.

4. En el segundo caso (escuelas públicas) es necesario que la Iglesia lance un llamamiento hacia las autoridades, los políticos y las instituciones internacionales para que en escuelas que pertenecen al sistema educativo público sea respetado el derecho de los padres a educar a sus hijos de acuerdo con sus convicciones religiosas y morales.

5. Otra cuestión importante es una asistencia de la Iglesia necesaria para que sea permitida otra forma de la realización de educación obligatoria – la enseñanza en casa (homeschooling) que muchos países dificultan o prohíben expresamente en su legislación.

6. Lamentablemente, las escuelas públicas con frecuencia no garantizan el respeto de las verdades y normas seguidas por los cristianos. Sucede que las escuelas no solo carecen de imparcialidad declarada sino también – contra la voluntad de los padres – se convierten en un instrumento de lucha contra la religión y la familia. El debilitamiento del papel de la familia viene acompañado de la creciente importancia de las organizaciones que consideran escuela como una herramienta de ateización y sexualización de los menores.

7. Los pastores están obligados a apoyar a las familias y organizaciones católicas frente a los continuos intentos de restringir su derechos educativos y pedagógicos.

8. Es necesario subrayar expresamente que la educación sexual neutral no existe, ni en su aspecto ideológico, ni religioso.

9. Es indispensable una movilización de sacerdotes y laicos para formación del personal docente capaz de diseñar y realizar todo el programa de educación en su comprensión clásica a todos los niveles de educación escolar.

5. Civilización de la vida

1. Iglesia está llamada a proclamar la civilización de la vida. Cabe tener presentes las ideas contenidas en la carta encíclica *Evangelium vitae*: “El Evangelio de la vida está en el centro del mensaje de Jesús” (*Evangelium vitae*, 1).

2. Aunque la protección de la vida humana desde la concepción hasta la muerte natural se basa en la verdad que puede ser conocida por la razón

humana natural, sin ayuda de la fe sobrenatural, en este ambito la familia cristiana tiene un papel insustituible.

3. Las tareas de de la Iglesia, jerarquia y los fieles laicos incluyen la educación orientada hacia la protección de la vida.

4. La Iglesia esta obligada a promover la cultura de la vida. Actitud de aceptación del don de la vida, especialmente valiente aceptación de gran numero de hijos, merece reconocimiento.

5. El testimonio extremadamente importante del etos cristiano son las practicas de reinserción social, cultural y religioso de las personas discapacitadas.

6. En muchas partes del mundo vivimos en una civilización hostil al principio de dignidad de la persona humana y su derecho a la vida desde la concepción hasta la muerte natural. Un exemplo de esta hostilidad es la legislación que permite el uso de anticonceptivos, la fecundación in vitro, el aborto, incluido el aborto eugenésico, y la eutanasia.

7. Estos comportamientos resultan en debilitamiento de la convicción de que un niño sea un don de Dios. „La familia es verdaderamente *el santuario de la vida*, el ámbito donde la vida, don de Dios, puede ser acogida y protegida de manera adecuada contra los múltiples ataques a que está expuesta, y puede desarrollarse según las exigencias de un auténtico crecimiento humano. Por esto, el papel de la familia en la edificación de la cultura de la vida es determinante e insustituible” (*Evangelium vitae*, 92). Mantener una posición inflexible respecto de la defensa de los derechos de la familia y de la civilización de la vida es un testimonio importante del ardor cristiano.

8. Cabe recordar constantemente y exigir al Estado (especialmente a los católicos implicados en la política) que con su poder legislativo proteja siempre la vida humana.

6. Familia y cultura

1. La fe se expresa siempre en las categorías culturales, por eso la Iglesia no puede dejar de construir la cultura cristiana. Los cristianos tienen que seguir creando una cultura cristiana y transformar la cultura existente por así manifestar la verdad revelada de Dios y familia. El fomento de la cultura cristiana es una forma de colaboración con Dios en la obra de la salvación.

2. La cultura tiene que manifestar la verdad de la naturaleza humana, del matrimonio y de la familia. Muchas experiencias dramáticas de la familia contemporánea tienen su origen en una falsa impresión de vocación humana. Nuevas respuestas tan urgentemente necesarias pueden ser descubiertas únicamente en auténtica cultura cristiana.

3. La creación de la cultura cristiana requiere mecanismos de apoyo para escuelas y universidades católicas, los medios de comunicación católicos y arte. Revitalización del mecenazgo católico es una necesidad de nuestro tiempo.

4. La Iglesia no puede abdicar de crítica de los aspectos negativos de la cultura contemporánea teniendo la obligación de oponerse a humillación de la persona humana y familia, a la difusión de la pornografía y de la comercialización del cuerpo, varias formas de esclavitud mental y física, pero sobre todo de manifestar la belleza de la verdad cristiana de la familia. “A través de la familia discurre la historia del hombre, la historia de la salvación de la humanidad. He tratado de mostrar en estas páginas cómo la familia se encuentra en el centro de la gran lucha entre el bien y el mal, entre la vida y la muerte, entre el amor y cuanto se opone al amor. A la familia está confiado el cometido de luchar ante todo para liberar las fuerzas del bien, cuya fuente se encuentra en Cristo, Redentor del hombre” (*Carta a las familias*, art. 23).

